

AEROGRAMMET

INFORMATION TILL DE ANSTÄLLDA VID FFV AEROTECH AB - Nr 6 1 November 1991

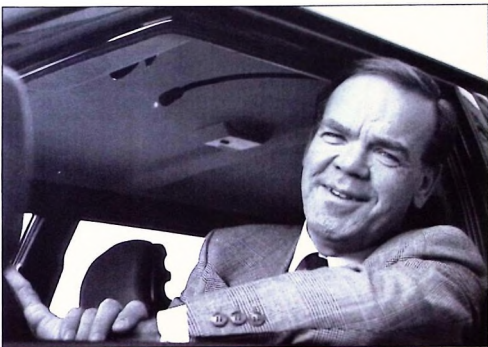
Bengt Bardvall bakom fasaden

En av finansvärldens doldisar, Erik Penser, valde för en tid sedan att för första gången ta bladets från munnen i en redan berömd TV-intervju.

Frågar man folk inom FFV Aerotech svarar många, att det finns doldisar även här. Man känner till dem, men ser och hör dem sällan. För Bengt Bardvall, en av de som äsytas, är en sådan "anonymitet" inget självändamål. Snarare en av arbetets påtvingad belastning. För att i någon mån motverka detta berättar han nu öppet om vem som döljer sig bakom fasaden "chef för division Avionik".

Karlstadsonen talar om den värmländska ställigheten. Om pojkdrommarna och skoltiden. Om teknik, konst och litteratur. Om administratörer och chefer. Om kärnkraft. Om ilska och glädje. Om potenter. Om landet och stan. Och om kvinnor - på jobbet.

sid 4-5

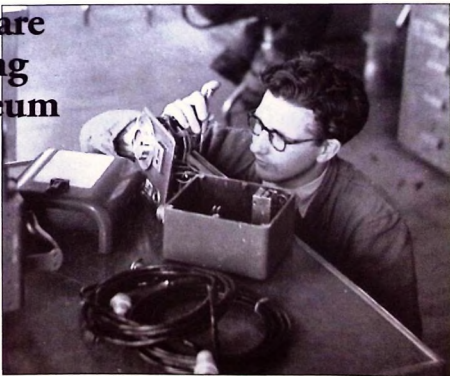
Pensionerad CVMare skänker bildsamling till Flygvapenmuseum

Ett unikt bildmaterial från 1940-talet skänks till Flygvapenmuseum. För ett år sedan arrangerades en "veteranträff" för gamla instrumentmakare på Malmen så efterlystes historiska bilder.

Sten Nordlund, som arbetat såväl på CVM som CVA, hörsammade uppmaningen och kom med många bilder.

Ett 60-tal bilder har sammanställts och kommer att skänkas till Flygvapenmuseum. De är tagna under åren 1943 och 1945 och samtliga är fotograferade i de dåvarande instrumentverkstäderna.

På bilden till höger undersöker Olle Häggqvist "programpaketer" till en spaningskamera, Sak5, av fabrikat Hasselblad.

Delårsrapport för Celsius-koncernen januari - augusti 1991

FORTSATT GOD RESULTATUTVECKLING

- Vinsten efter finansnetto uppgick för perioden januari-augusti till 427 miljoner kronor, vilket är en ökning med 48 miljoner jämfört med samma period föregående år.
- Koncernens finansiella ställning förstärktes ytterligare. De likvida medlem uppgår nu till 3,3 miljarder kronor och det justerade egna kapitalet till drygt 2,5 miljarder kronor.
- Orderingen ökade och uppgick under årets åtta första månader till cirka 6,7 miljarder kronor. Orderstocken uppgick den 31 augusti till cirka 14 miljarder kronor.
- För helåret 1991 förväntas ett resultat efter finansnetto på cirka en halv miljard kronor.
- Styrelsen har beslutat att förbereda en ägarbreddning. Avsikten är att Celsius Industrier skall kunna borsintroduceras under första hälften av 1990-talet.

Resultatet efter finansnetto har förbättrats med drygt tolv procent jämfört med motsvarande period föregående år. I samband med försäljning av offshoreplattformar har värdet på dessa kunnat fastställas, varför en återvinning av tidigare gjorda nedskrivningar skett med 113 MSEK. I resultatet ingår vidare vinster i samband med fastighetsförsäljningar på 64 MSEK.

Finansnetto uppgår till 229 MSEK (158). Huvudparten av koncernens likvida medel är hänförliga till förskott från kunder, vilket innebär att en finansnetto cirka 130 MSEK i själva verket bör ses som en del av rörelseresultatet.

Eftersom CELSIUS INDUSTRIER har förvärvat samtliga aktier i FFV AB med retroaktiv verkan från 1 januari ingår FFV:s resultat i bokslutet för hela perioden.

Verksamhet

CELSIUS-koncernen har sin huvudaffär i försvarsinstrument till marin verksamhet, avancerad teknisk konsumtverksamhet inom elektronikk och teleteknik samt militärt flygunderhåll. Till detta kommer intressebolagsandelar i SWEDISH ORDANCE, VOLVO AERO SUPPORT och IG JAS.

Vidare ingår i koncernen

stora och på marknaden betydande företag inom bland annat offshore, installationer, fastighetsutveckling, underhåll av flygplan, fartyg och fordon, komponenttillverkning samt miljö- och materialteknik.

Under perioden har som ovan nämnts FFV AB förvärvat. Vidare har företaget och anläggningar förvärvat i Australien för att säkerställa tillverknings- och utbåtar till australiska marinen samt som förberedelse för eventuell produktion av militära yttverfartyg.

Produktionen av de första bostadshusen har påbörjats på Eriksbergområdet i Göteborg sedan definitivt igångsättningsstillstånd erhållits från kommunen. Byggrätter för drygt 40 000 m² har avyttrats.

Försäljning

Faktureringen under perioden uppgår till drygt 5,6 miljarder kronor. Som en följd av förvärvet av FFV har faktureringen ökat samtidigt som en minskning har skett genom att GÖTAVERKEN ENERGY avyttrades i december 1990 och betydande delar av koncernens offshoreflotta försälldes i början av 1991. Under föregående år genomfördes vidare ett antal större leveranser inom örlogsmarina sektorn

och då några motsvarande leveranser ej har skett under innevarande år har faktureringen på detta område minskat kraftigt.

Orderingen uppgår för perioden till 6,7 miljarder kronor. Av större order kan nämnas att avtal under perioden har tecknats med den singaporeanska marinen om leverans av fyra minjaktfartyg.

Orderstocken uppgick vid slutet av andra tertiet till drygt 14 miljarder kronor, vilket innebär att orderstocken under året ökat med drygt två miljarder kronor.

Resultat

För de grenar av verksamheten som nu utgör koncernens huvudaffär är resultatutvecklingen fortsatt positiv. Inom den marina verksamheten har resultatet minskat något jämfört med motsvarande period föregående år. Detta har sin förklaring i att föregående år ingick verksamheten inom AUSTRALIAN SUBMARINE CORP. med 14 månader jämfört med 8 månader i år.

Resultatet av den marina verksamheten har också påverkats av en negativ resultatutveckling när det gäller civila fartygsreparationer.

Marknaden är för närvarande mycket dålig och beläggningen otillfredsstäl-

För perioden januari till augusti uppgick vinsten, efter finansnetto, till 427 miljoner kronor. Det är en ökning med 48 miljoner kronor jämfört med samma period föregående år, skriver Celcius koncernchef, Olaf Lund, i denna kommentar.

lande. Detta i samverkan med en alltför låg prisnivå som bland annat har sin bakgrund i subventioner inom vissa EG-länder samt ökad konkurrens från varv i östra Tyskland och Polen har medfört ett kraftigt resultatfall.

I övrigt är resultatutvecklingen fullt tillfredsställande såväl när det gäller den örlogsmarina verksamheten som det militära flygunderhållet och tekniska konsulttjänster. Även offshoreverksamheten som huvudsakligen bedrivs inom SAFE PARTNERS, ett företag i vilket CELSIUS INDUSTRIER äger 40 procent, har utvecklats positivt.

Installationsverksamheten har påverkats av den dåliga svenska konjunkturen med försämrad beläggning

som följd. I resultatet ingår kostnader för genomförda och planerade personalanpassningar.

När det gäller övriga affärshenhetar har förluster uppstått i den delägda verksamheten som bedrivs i USA och som avser tillverkning av ställbara styrsystem till fordon. Vidare påverkas resultatet negativt av strukturstyrkostnader i samband med personalanpassningar vid GÖTAVERKEN MOTOR.

Förhandlingar pågår om en avyttring av den engelska delen av det civila flygplansunderhållet som bedrivs inom FFV AEROTECH INTERNATIONAL. De förluster som verksamheten inom FFV AEROTECH INTERNATIONAL kommer att medföra beaktas vid förvärvet av FFV, varför dessa kostnader

CKLING

ej belastar Celsius-koncernen. Finansnettot har förbättrats med 71 MSEK, vilket i huvudsak förklarar av att de likvida medlen har ökat. Som ovan nämnts är en stor del av de likvida medlen hänförliga till förskort från kunder.

Celsius Industrier AB

Moderbolagets omsättning för perioden januari-augusti uppgick till 2 MSEK (4) och resultatet före bokslutsdispositioner och skatt till 170 MSEK (177) inklusive utdelningar från dotterbolagen med 168 MSEK (163).

Moderbolagets likvida medel uppgår till 2338 MSEK jämfört med 1991 MSEK vid årets början.

Finansiella ställning

Koncernens likvida medel ökade ytterligare under det andra tertialet 1991 och uppgår nu till 3,326 MSEK jämfört med 2,613 MSEK vid årets början.

Investeringarna uppgick under perioden till 685 MSEK (272). Balansomslutningen ökade under tertialet med drygt 400 MSEK till 11,2 miljarder kronor.

Soliditeten, som minskade som en följd av förvärvet av FFV, uppgår nu till 23 procent. Koncernens justerade egna kapital har ökat till 2,546 MSEK jämfört med 2,166 MSEK vid årets början.

Anställda

Under andra tertialet har antalet anställda minskat med drygt 500 och uppgår nu till 12811. Personalsminskningarna har i första hand skett inom installationsverksamheten samt inom det civila flygplanunderhållet.

Fortsatt anpassning av kapaciteten sker för närvarande inom i första hand installationsverksamheten samt civila fartygsreparationer.

Prognos

Trots att verksamheten inom vissa områden starkt påverkas av nuvarande dåliga konjunktur beräknas koncernens resultat under årets återstående månader ligga på i det närmaste samma nivå som för motsvarande period 1990. Detta innebär att resultatet för helåret beräknas uppgå till cirka en halv miljard kronor.

Olof Lund
Styrelseordförande
och koncernchef

Avdelning Elektronik - en byrå med många lådor

Avdelning Elektronik i Arboga arrangerade förra veckan inläggning med Öppet Hus och presentation av sin verksamhet. Skälet är att avdelningen har fått ny chef, ny organisation, nya lokaler och ny målsättning under året.

Stig-Håkan Nilsson kallar detta intern marknadsföring. Som ansvarig för avdelningen vill han sprida information om Avioniks egen "Elektronik-byrå", vilka resurser den har och vad den kan och vill göra i framtiden.

—Organisatoriskt har vi inte lyckats samla hela avdelningen på ett ställe, berättar Stig-Håkan. Produktionsenheten finns fortfarande i berget, och det får vi leva med i fortsättningen. Men i övrigt har vi ganska problemfritt lyckats samla och forma vår avdelning på ett ändamålsenligt sätt.

Elektronikbyrån är inget vedertaget namn, utan en egen beteckning som skall markera att detta är en intern serviceenhet. Avdelningens uppdragsgräns finns idag inom Avionik, främst Systemteknik, Flyg-elektronik och Robot. Det är dessa avdelningar som, via en internstyrelse, har det formella ansvaret för beläggningen.

Inget monopol

—I huvudsak skall vi fungera som en resurs för större modifieringsuppdrag, säger Stig-Håkan. Men vi är inte helt hindrade att ta egna initiativ till andra interna och externa jobb, även om dessa skall godkännas av internstyrelsen.

Elektronik har första tjing på interna uppdrag, men kan ändå inte räkna med att få jobben till vilket pris och under vilka förutsättningar som helst.

—Uppdragsgivarna ställer naturligtvis krav på oss. Och för att möta dem utnyttjar vi den lågkonjunktur som nu råder till att uppgradera våra system, utbilda oss själva och utveckla vår metodik.

Oslipad diamant

Med en stram budget, bortsett från utbildning och utveckling, vill han också pressa ner avdelningens timpriser som en ytterligare konkurrensfaktor. Vad beträffar vinstkravet

Hur skall en Elektronikavdelning invigas om inte med elektronik handklipping! När Bengt Bardoull tryckte på knappens händelse alltså samtidigt som marschmusik ljud ut över lokalerna. Till synbar glädje för fr. Claes-Göran Danielson, AF, Stig-Håkan Nilsson värd för dagen, Anders Unell AS och Hans Skold från AE.

är målet att hålla omkostnadsnettot på nollnivå, externa uppdrag ej inräknade.

Det första Stig-Håkan kände när han kom till Elektronik i våras var, att han här fått "en oslipad diamant" att förvalta.

—Jag finn ett gäng unga, engagerade människor som trivs tillsammans, gärna ställer upp litet extra och är pigga på nyheter. De förfogar över goda hjälpmedel, och nu gäller det bara att utnyttja alla dessa kraftfullt ut.

Springa är målet

Inom kort samlas delar av avdel-

ningen för en avstamp tillsammans. Då skall avionikledning och de interna uppdragsgivarna formella sina krav på det nya Elektronik. Stig-Håkan skall se till att förankra avdelningens egna mål hos sina medarbetare. Och han hoppas att detta skall bli en ordentlig kick för avdelningens styrka och vil-känsla.

Krypa kan vi, menar Stig-Håkan, men nu måste vi lära oss att gå för att sen börja springa. Det vill säga att tillgången till den nya CAD-tekniken finns. Men man måste utnyttja alla dess möjligheter för simulering och verifiering före byggandet av hårdvaran. Det har man inte gjort hittills i någon större omfattning.

—Springa lär vi oss när alla våra uppdragsgivare med vår hjälp har fått kunskap om vilka krav den här tekniken ställer på specifikationer och underlag.

—Även om det för tillfället är litet tunt med jobb, arbetsformerna inte är helt klara i konturerna och våra egna resurserna måste finslipas, så ser jag positivt på Elektronikbyråns framtid, avslutar Stig-Håkan.

Text: Anne Allard
Foto: Reinhold Carlsson
Teckning: Lennart Åskerlöf

Bengt Bardvall, divisionschef på Avionik

—Goda, mänskliga relationer

—Hur min finansiella situation ser ut?

Bengt Bardvall tycks inte tro sina öron. Han är uppenbart förvånad över min fräckhet. Ända tills jag börjar prata om Stina Dabrowski och TV-intervjun med Erik Penser kvällen innan. Då fattar han, och sen kommer skrattet.

Vi lämnar det ämnet. För finansvärldens doldisar i all åra, men just nu är jag mest nyfiken på vem som döljer sig bakom titeln "chef för division Avionik".

Om det beror på blygsamhet eller godt omdöme, låter jag vara osagt. Men Bengt gillar inte att på det här sättet breda ut sig i spalterna, så mycket har jag förstätt. Han ifrågasätter nästan besvärat vilket läsvärde en personlig intervju kan ha.

—Är folk verkligen så intresserade av min person? undrar han misstroget.

Sanningen att säga vet jag inte. Jag kan bara gissa att många gärna vill veta lite mer om människan bakom chefssidan. En viss nyfikenhet har vi litet till mans, tack och lov. Dels är den en viktig drivkraft, dels innehåller den en god portion sunt, medmänskligt intresse. Se bara på Erik Penser - han läser Svensk Damtidning!

Ingen stölle

Allt har en början, och Bengt hade sin i Karlstad. Idag hör man det knappt på dialekten, tråkigt nog. Det tycker han själv också. Nu är dialekten inte det enda som utmärker värmlänningarna. De är kända för sitt egenninne också. Eller stölligheten, som Bengt kallar den.

—Men den ser man nog mer av ju längre in i Värmland man kommer. I Karlstad märker man knappt någonting av den, skrydgar han sig att tillägga. Kanske är han så snabb för att klara sig undan den sollära följdfrågan. Hur yttar sig stölligheten hos dig, Bengt? Nu får vi andra grunna på det bäst vi gitter.

Livet och skoltiden i Karlstad gick vidare tills Bengt bestämde sig för den tekniska banan och flyttade till Västerås. Året var 1959. Där grundmurade han sin utbildning fram till mitten av 1960-talet och blev elektrotekniker. Bengt trivdes med att plugga och var en duktig elev.

Ett riktigt ess

—Man skall tycka om skolan för att lyckas, och jag var ett riktigt ess, säger han utan minsta blygsamhet. Och det var en förutsättning för att bli antagen som elevingenjör på ASEA. Så började nämligen inskolningen i det företaget.

Han hade inga vanliga pojkdömmar om att bli polis, lokförare eller pilot.

—Nej, jag minns inga tydliga drömmar annat än möjligen sådana med en dragnig att teknik. Precis som andra pojkar höll jag på med tekniska grejer, bilar och motorcyklar. Som pojkar skall, tillägger han med viss ironi.

Intresset för litteratur och konst väcktes i de tidiga

ungdomsåren. Bengt läser mycket. Med förkärlek anglosaxiska författare och gärna på engelska. Nu lyser hans läslampa över Isaac B. Singer, och efter nobelpristagaren står Lars Gustafsson på tur.

Böcker och tavlor

Det som lockade honom in i konstens värld var främst kubismen, dadaismen och surrealismen. Han är ingen samlare men besöker gärna konstgallerier och utställningar.

Bengt hade en stark upplevelse under årets flygmässa i Paris. Då pågick en återblickande utställning med verk av de stora mästarna på Centre Pompidou - stadens hypermoderna kulturcentrum. Där återknöt han kontakten med några av sina favoriter inom konsten, bland andra Picasso och Dalí.

Det finns konflikt mellan teknik och intresse för konst och litteratur.

—Da Vinci är väl ett talande bevis för motsatsen. Denne man som var både ett tekniskt snille och en av världens stora konstnärer.

Kärnfullt arbete

Äter till 1960-talets Västerås. På ASEAs fastnade Bengt för atomkraften, som då var en ny, spännande och fortfarande helt "rumsren" energikälla.

Bland annat jobbade han på Sveriges första kärnkraftverk i Ägesta utanför Stockholm under ett och halvt år. Han var även med då grundvarorna lades till Oskarshamn 1 som ansvarig för Asca Atoms montaget. I ett helt decennium var han projektsansvarig för kärnkraftanläggningar i både Sverige och Finland.

Senare blev han chef för produktionsavdelningen på division Transmission med större delen av verksamheten förlagd utomlands. Framför allt i Saudi Arabien. Under den perioden lev-

de Bengt på resande fot hundra dagar om året.

—Visst var det jobbigt, men jag lärde mig mycket om hur man förverkligar projekt i utvecklingsländer med ett minimum av egen personal och genom att utnyttja lokal arbetskraft. Det var oerhört nyttiga kunskaper.

Lockande process

När Bengt 1985 kom till FFV och Telub i Arboga hade inga andra erfarenheter av försäret än dem han fått i lumpen.

—Men jag såg ändå ett klart samband med FFV. Det var en storindustri med bred teknisk bas, och här fanns möjligheten att få delta i omformningen av ett stort affärsverk till ett lönsamhetsinriktat företag. Processer som inbegriper människor, system och rutiner i omvandling har alltid lockat mig. När jag idag gör en jämförelse med övriga näringslivet, står inte heller vårt företag efter den privata storindustrin.

Saknar du det gamla FFV? Bengt blir överraskad av frågan eftersom tanken inte har slagit honom tidigare. Han tar den till sig och svarar sedan.

—FFV var mer närvarande för oss än Celsius tack vare det korta avståndet till Eskilstuna och de täta kontakterna på många nivåer. Jag kan konstatera att det är borta nu utan att lägga någon värdering i detta faktum. Däremot håller jag med om uppfattningen att det för vår del finns mer positiva än negativa aspekter i ägarbytet. Att ha en ekonomiskt stark ägare är inte minst viktigt för oss i dagens läge.

En väglädare

Teknikutbildningen till trots har Bengt fungerat som administratör större delen av sitt yrkesverksamma liv. Men vad är egentligen

Officiella tillställningar och invigningar kan ibland röa nyfiken teknik. Här demonstrerar Urban Nilsson ett mätinstrumentsystem för de nyfikna herrarna Bengt Bardvall, Anders Unell, Alf Gustafsson och Sölve Alvarsson. Det hände vid invigningen av Avioniks "nya" Elektronikaudeln.

Planer är stor lycka för mig

en administratör?

Det är någon som får andra att göra rätt saker, säger han efter en stunds fundrande. Någon som får medarbetare att fungera så att kunder, ägare och de själva känner sig nöjda. Företag lever inte statiska liv. Idéerna kring deras verksamhet förändras ständigt. Det kräver anpassning, och då har administratören, eller chefen, en given roll som vägledare.

—Sällan har förändringarna kring oss varit så stora som nu. Vi har en ny ägare, och vår största kund lever i en krympande och ekonomiskt hotfull verklighet. De nya tankar, krav och planer som Celsius nu initierar, påverkar främst företagsledningens arbete. Men försvarets problem påverkar oss alla.

Ansvar och tillit

Som chef ställer Bengt vissa, orubliga krav på sina närmaste medarbetare.

—De måste tydligt visa att de kan ta på sig det ansvar de är utsedda att ta. Klarar de inte uppgiften, måste de tillstå det. Så mycket tillit kan vi känna för varandra, att vi vågar visa både vår styrka och vår svaghet. Det gäller de andra, och det gäller mig.

Han ställer dessutom krav på sig själv att aldrig förtrötta i sin ambition att vara tydlig och ärlig mot omgivningen.

Men blir du inte arg på den som inte klarar att uppfylla dina krav?

—Nej, ärligt talat blir jag aldrig arg. Det händer när jag var yngre, och jag mätte bara illa av det själv. Det kan vara en svaghet hos mig. Men jag menar att en chef redan har ett naturligt övertag i sin position och bör undvika att förstärka det ytterligare. Risken är stor att man med ett så kompakt övertag krossar en människas, vilket vare både meningslöst och omänskligt.

Om vi istället ser på motsatsen till illa. Vad är det som gör dig glad?

—Att lyckas med det man tänkt sig i stort som i smått. Jag blir lika glad av att lyckas laga en cykel som att lyckas ta hem en stororder. Därför kan glädje inte kvantifieras. Och jag blir glad av goda, mänskliga relationer i arbetet, på fritiden och inom familjen. Goda relationer är stor lycka för mig.

Lämnar landet

Bengt har i många år bott på landet mellan Köping och Västerås. Han älskar Mälardalens natur med sina lövsjögårar och vattendrag. Men nu lämnar han landet på gott och ont för att flytta till Västerås.

—För mig skulle Västerås vara det bästa valet även om jag inte hade bott där tidigare. Staden har närheten till Arboga och ger mig de möjligheter jag vill ha för att till fullo kunna ta vara på fritiden. Fritiden för Bengt är inte bara konst och böcker. Han motionerar flitigt på Friskis och Svettis, spelar badminton och åker gärna skidor på vintern.

En liten byst

Vi glider in på ämnet potenter och deras benägenhet att genom historien resa minnesmärken över sig själva. Har du några planer i den riktningen?

—Det räcker nog med en liten byst här ute på gräslådan, skratrar Bengt och stryker sig förnärmat över hakan. Men skall vi tala allvar så är min enda ambition i den riktningen att fullfölja mina ursprungliga planer för Avionik.

Att koncentrera verksamheten, utveckla huvudmarknaden och återställa förtroendet hos kunden. Ett förtroende som fick sig vissa törnar under den tid då Aerotech ägnade sig åt en tämligen vildvuxen verk-

En tekniker i teorin men en administratör i praktiken. Enligt Bengts egen definition är administratören den som får andra att göra rätt saker så att kunder, ägare och de själva blir tillfredsställda.

samhet.

Det finns tre grupper som skall avgöra om han lyckas med sina företagsatser. Ägare, kunder och de anställda. Idag är läget, enligt Bengts bedömning, att ägaren är i huvudsak positiv. Men i förhållande till kunder och anställda återstår en del att göra för att nå målet.

Fler kvinnor - fler chefer

Jag kan inte, med hedern i behåll, avsluta samtalet utan att fråga Bengt om hans syn på kvinnornas roll i företags-

get. Varför är de så få, och var finns de kvinnliga cheferna?

—Jag har själv frågat mig varför 1980-talets ambitiösa försök att locka kvinnor till teknikjobb inte har gett resultat? Tvärtom ser man en återgång till traditionella mans- och kvinnoroller bland ungdomarna. Men jag är inte mättigt att förklara varför.

Båda könen har samma förutsättningar på vårt teknikområde. Där finns det inga hinder i form av tunga

eller fatliga jobb.

—I de fall där vi har lyckats rekrytera kvinnliga tekniker är även resultatet gott. Min uppfattning är att de trivs, och då faller det sig helt naturligt att de gör ett bra jobb. Jag önskar att vi fick fler kvinnor, inte på traditionella kontorsjobb, utan på tekniska. Då skulle vi också, med självklarhet och automatik, få fler kvinnliga chefer. Det är min absoluta övertygelse

Text: Anne Allard
Foto: Reinhold Carlsson

Förslagsverksamheten - en värdefull termometer

Förslagsverksamheten lever den? Javisst gör den det. Även om det har varit ganska tyst omkring den en längre tid, så lever den ganska gott.

Aerogrammet berättade i början av september om Ivan Lundberg på Avionik, som belönades med 50 000 kronor för ett förslag. Nu spinner vi vidare på temat och granskar förslagskommittéernas arbete och uppgifter.

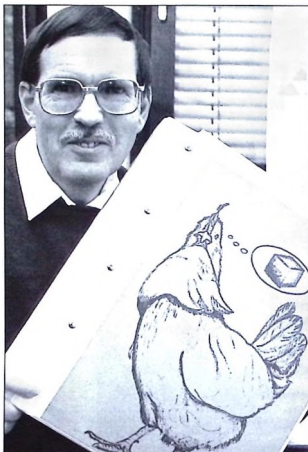
Det finns många sätt att ta tempen på ett företag. Förslagsverksamheten är ett, som kan ge en vink om hur ett företag mår. Är det ett friskt företag så är förslagsverksamheten aktiv och uppackad från alla håll. Mår företaget dåligt avstannar även pulsen kring denna verksamhet. Sedan finns det naturligtvis varierande tillstånd mellan dessa ytterligheter.

Vilken företagsledning man än frågar, så värderar den förslagsverksamheten mycket högt. Den är en viktig faktor för rationalisering, förbättring av arbetsmiljö, kostnadsbesparingar, nytänkande och utveckling i ett längre perspektiv.

Man kan inte heller bortse från det PR-värde verksamheten har för företaget. Vem tolkar det inte som ett tecken på kreativitet och framåtanda när det skrivs i tidningarna om att Volvo, ABB eller FFV Aerotech delar ut friska förslagspengar till sin personal?

Ut ur spåren

Bengt Eriksson är ny ordförande i Avioniks förslagskommitté. Han vill inte låta allt rulla på i samma gamla hjulspår, utan tänker sig en

— Hur får man runda ägg att bli fyrkantiga? Det är ofta sådana problemen som våra förslagsställare på enkla sätt lyckas lösa, säger Bengt Eriksson. Han välkomnar alla idéer och betonar att det inte kostar något att få dem bedömda.

del nyheter som kan förenkla och förbättra rutinerna.

—Det nya SFO-avtalet reglerar inte förslagsverksamheten, utan vi lever fortfarande med det avtal som vi tidigare har arbetat efter, säger han.

Det är i sig ingen nackdel, eftersom de gamla reglerna och riktlinjerna för bedömning och beräkning är fullt användbara. Idag ligger de till grund för förslagsverksamheten inom hela FFV Aerotech.

—Men det finns annat än förändrade regler som kan blåsa litet nytt liv i den här verksamheten.

Vårt ett försök

Förslagsgången ser ut så här

idag. Någon får en idé och anser den vara värd en prövning av förslagskommittén. Han eller hon hämtar blankett och kuvert vid närmaste förslagsläda, skriver ner sitt förslag och lägger det i lådan.

—Jag rekommenderar alla som frågar att lämna in sina förslag. Det kostar inget att få dem bedömda, säger Bengt.

Sekreteraren tömmer regelbundet lådorna, registrerar alla inkomna förslag och remitterar dem vidare till berörd avdelning för yttrande. Där delegeras förslaget ofta vidare till sakkunnig handläggare.

De som yttrar sig tittar inte på förslagsersättningen, utan enbart på eventuellt

utnyttjande och besparing. Remissen går sedan tillbaka till sekreteraren, som tar fram material och underlag för den bedömning som kommittén gör vid något av sina sex sammanträden om året.

Lång väntan

—Det som händer där är att förslagen antingen avslås eller tillstyrks, berättar Bengt. För tillstyrkta förslag, som inte medger någon ekonomisk beräkning, har vi ett särskilt poängsystem. För övriga beräknar vi det ekonomiska värdet. Detta ligger sedan till grund för ersättningen, som vi i bästa fall kan betala ut omgående på lönen. Förslag som kräver komplettering av yttrande, bordläggs tills vidare.

Bordläggningstiderna blir ibland onödigt långa. Det finns ännu på hösten 1991 förslag som har legat på kommitténs bord sedan våren 1988. Om Bengts idé faller i god jord kommer tiden, i de flesta fall, att kunna kortas ner väsentligt. Men det förutsätter att remissundan inom företaget går snabbt. Det kan vara litet så och så med det idag, därför att förslagsärenden inte alltid har den höga prioritet ut i linjen som är nödvändig.

Snabbt och enkelt

—Vad jag vill ändra på är

de långa handläggningstiderna, säger Bengt. De kan i många fall kortas ner åtskilligt och med ganska enkla medel.

Det gäller de flesta förslag. Det finns sådana förslag som kräver grundigare bedömning av FMV med bland annat utprovning och granskning av utfall. Och detta måste av förklarliga skäl accepteras.

—Men i allmänhet kan våra egna sakkunniga även avgöra om dessa förslag kommer att införas eller inte. Därmed kan de omgående lämna ett yttrande, vilket innebär att förslagsställaren får sin ersättning snabbare. Om beloppet efter slutbedömning visar sig vara för högt, får saken bero. Är det däremot för lågt, får idégivaren återremittera förslaget till kommittén för förnyad bedömning och eventuellt kompletterande ersättning.

Mer uppmärksamhet

—Denna viktiga verksamhet skall vitaliseras genom att tilldelas mer uppmärksamhet, säger Bengt Bardvall chef för division Avionik.

—Den skall ges utrymme på ledningsmöten, i verksamhetsuppföljningar, vid personalträffar och i andra viktiga sammanhang.

Anne Allard

Förslagskommitténs sammansättning

Avionik

Ordf: Bengt Eriksson
Sekr: Sture Ageborn
Avionik: Jan Welin
SIF: Alf Gustafsson
SIF: John Westman

Flygteknik

Ordf: Ove Isacson
Sekr: S-Å Överström
Flygteknik: Arne Hansson,
Lennart Svensson
SIF: Stig Gustafsson
SIF: Christer Clerbin
CF: Per Hansson

Nytt FMV-kontor i Arboga

I förra veckan öppnade FMV sitt Arbogakontor i nya lokaler på Rattvägen 1. Lars Frennemo är som platsansvarig mycket nöjd med den nya omgivningen.

—För ett år sedan blev situationen ohållbar för den grupp FMV-anställda, som är stationerad här i Arboga. Vi har länge suttit inackorderade på skilda håll, men förra året togs beslut om att hitta en gemensam lokal för oss. Och ett nybyggande visade sig faktiskt vara den ekonomiskt bästa lösningen.

Under senare år har FMV anställt en rad personer i Arboga, ofta från FFV Aerotech, som tidigare varit deras konsulter.

—Vi kallar det konsultutväxling. I längden blir

Teckning: Lennart Åkerstjål

detta ekonomisk fördelaktigt för FMV, eftersom vi som konsulter ofta har arbetat till 100 procent åt en och samma enhet inom materielverket.

Gruppen har med tiden vuxit till femton personer, som alla arbetar för olika FMV-enheter. Men Lars ser många möjligheter för dem att i fortsättningen ge stöd och hjälp åt varandra. Dessutom kan man lösa många administrativa frågor gemensamt.

—Även FFV Aerotech kommer att ha fördelar av

vårt nya kontor. Vi har utmärkta resurser för sammanträden här, och detta kan med all sannolikhet bli en flitigt utnyttjad mötesplats för båda parter i framtiden.

Byggarbetet gick mycket snabbt, vilket alla arbogabor har kunna konstatera.

I mars sattes spaden i jorden och byggnaden var inflyttningsklar i början av oktober. I mitten av november arrangerar FMV den officiella invigningen av sitt nya kontor.

AA

VILL DU HYRA EN STUGA I HÄRJEDALS-FJÄLLEN?

Alla anställda inom FFV AB-koncernen, FFV Aerotech och Telub är välkomna att vara med i utloftningen av de stugveckor i Härjedalsfjällen som finns tillgängliga under veckorna 52-15, totalt 17 stugveckor. Med följande fördelning:

i Fjällbyn	3 stugor vecka 52
	1 stuga vecka 1
	4 stugor vecka 8
	3 stugor vecka 9
i Fjällsättern	4 stugor vecka 10
i Fjällvattnet	2 stugor vecka 11
i Fjällsättern	1 stuga vecka 15.

Fjällbyn i Tännäs passar både dig som tycker om att gå på tur och dig som föredrar att åka utför. Från ditt hus i Fjällbyn ser du skidområdet Tännäs Ski Center. Fjällbyn passar också bra för barnfamiljer eftersom här finns många aktiviteter utöver skidåkning. Stugorna i Fjällbyn är på 48 m² fördelade på kök, storstuga, två sovrum samt toalett med dusch och solat. Det finns sovplatser för 6 personer men porlän och övrig utrustning för 8 personer.

Fjällsättern som ligger i en solig utsikt mitt i Tännäsdalen erbjuder härlig skid- och vandringsterräng samt milda med rösade leder. Stugorna i Fjällsättern är på 70 m² fördelade på kök, storstuga, tre sovrum, hall, toalett med dusch och bastu, förråd och stor solat. Det finns sovplatser för 8 personer men köksutrustning för 10 personer.

Fjällvattnet i Tännäs erbjuder skidspar, vandringleder, fiskaveten runt knuten och nära till mängder av andra aktiviteter. Husen är belägna 750 meter över havet, gränser till Rogens naturreservat och ligger i strandkanten vid sjön Vatnan. Stugorna i Fjällvattnet är på 56 m² fördelade på kök, storstuga, två sovrum, hall och toalett med dusch. Det finns sovplatser för 6 personer men porlän och övrig utrustning för 8 personer.

Du deltar i utloftningen genom att skicka in nedanstående talong (eller avskrift). Endast en talong per anställd godtas, men du kan självklart söka flera veckor på samma talong. Hyran för en stugvecka är 2 300 kronor. Stugorna letas ut snarast möjligt efter ansökningsidens utgång och omedelbart därefter sänds besked till alla sökanden.

Har Du frågor angående stugveckorna så ring Else-Marie Ericsson, FFV AB, tel 016-15 50 64.

Ja, jag vill vara med i utloftningen av stugveckor under veckorna 152-215.

Namn: _____

Bostadsadress _____

Postadress _____

Anställd vid bolag _____

Önskad vecka _____

Talongen sänds till FFV AB, 631 87 Eskilstuna, senast den 15 november 1991.

Tack

Ett varmt och hjärtligt tack till alla mina arbetskamrater för all uppvaktning när jag slutade min anställning vid FFV Aerotech.

Kjell "Nippe" Larsson ...

... som med sitt tack även skickar denna hyllningsdikt: "FFV - Du trygga vagg. För Dig vill jag mins min tacksamhets flagga. Ett tack för alla dessa år. Ryms ej att räkna på mina fingrar och tår.

TUS och FUS och apparberningstakt, Du har haft mig helt i Din makt. FLIS, doppler, TILS och pejl, till Er alla får jag nu säga hej.

Likaså till 55 och 601, men Ni lever nog vidare till 2001. FLIS och ILS, NDB och DME, hoppas att Ni också kan hänga med.

Jag vill Dig önska lycka på färderna och hoppas Du rad 13 kan fylla med positiva värden. Utbudet finns i FMV:s kaka, det gäller bara att så stora

Ny verkstad för säk-mat invigd

I förra Aerogrammet kunde vi berätta om den nya verkstaden för avdelning Tillverknings Sakerhetsmaterielproduktion. Nu har invigningen skett, och den förrättades av Stig Hjulström från FMV.

bitar som möjligt få smaka.

Ja, Du FFV, tiden den går. Det är nästa så ögonvrån fylls av en tår. FFV - ett hjärtligt tack och förval. Hoppas Du får leva gott och må väl."

Tack

Jag vill tacka chefer, arbetskamrater och facket för alla fina presenter och den varma hyllningen på min 50-årsdag.

Peder Nordkvist, AS40

Aerotechare skänker bilder till Flygvapenmuseum

För ett år sedan arrangerades en veteranträff för gamla instrumentmakare på Malmen. Inför träffen efterlystes bilder från svunna tider.

Arrangörerna blev bönhörda över förväntan. Sten Nordlund, som arbetade på CVM under åren 1941 till 1946 då han tillsammans med flera andra arbetakamrater flyttade till den nybildade flygverkstaden i Arboga, kom med en ordentlig packe negativ.

Lars-Erik Larsson och Sten har nu tillsammans sammanställt ett 60-tal bilder, som kommer att doneras till Flygvapenmuseum, med ordentliga texter, som till och med talar om vilka instrument personerna på bilderna arbetar med.

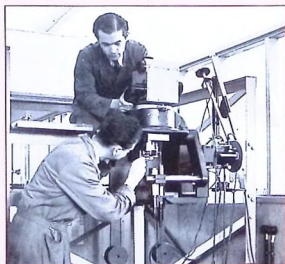
På bilden ovan arbetar Sven Fredriksson, "Mudde", med ett lufkursgyro. Det är ett gyro som division Flygteknik arbetar med än i dag, då det finns i Sk50.

Bilden är, liksom de flesta andra, från instrumentverkstaden. Denna bild är från by 20, som stod klar 1944.

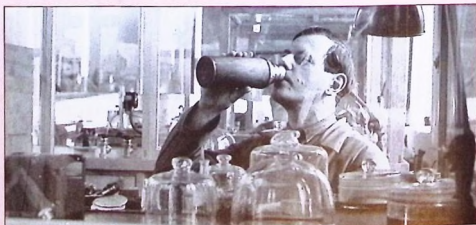
Bilden påminner mest om ett tistatiskt sopkök, men den föreställer den 1945 nya mäsken på CVM.

Astor Lindström (överst) och Arne Steen under provning av ett Zeiss bombrikte. Siktet var avsett för plan bombfällning och mätte via en centrifugalreglerad elektrömsmotor och en mekanisk integrator fart, sidavdrift m m. Det är inte bara Astor i familjen Lindström som arbetat vid CVM, även sonen Bo arbetade till för något år sedan vid såväl division Flygteknik som Avionik.

På kontoret, fr v Biritta Hultberg, Berndt Ohlsson, Maria Wenngård och Inger Johnson.

Sven Fredriksson, "Mudde" kallad, tar en kaffestår. Observera dammkuporna i förgrunden som var föregångare till dagens rena rum. Under dessa dammkupor förvarades de rengjorda detaljerna fram till montering. Samma funktion hade de stora glasburarna på arbetsbänkarna som syns i bakgrunden och på bilden ovan.